

MINISTERIE VAN LANDBOUW, VISSERIJ EN VOEDSELVOORZIENING

DIRECTIE INTERNATIONALE ORGANISATIES

Secretariaat Multilaterale Beleidsvergadering

Bijlage 1

bij agenda vergadering Multil. Beleidsverg.
d.d. 18 September 1953.Gang van zaken bij het Interim Comité der Landbouwconferentie; verhouding Landbouwconferentie - O.E.E.C.

Bij een aantal landen bestaat de stroming om de behandeling der sectorgewijze integratieplannen naar de O.E.E.C. te verwijzen; het betreft de sectoren verkeer en landbouw. Wat de landbouw betreft leverde de mogelijkheid dat, hetzij bij de Landbouwconferentie hetzij in de O.E.E.C., een Nederlands standpunt zou worden uitgelokt, tot voor kort geen moeilijkheden op. De redenering was aldus: op de Ministersconferentie van Maart j.l. is van Nederlandse zijde de voorkeur te kennen gegeven voor een stopzetten der werkzaamheden van de landbouwintegratie en overheveling naar de O.E.E.C. zodra zou blijken, dat gestreefd wordt naar een ad hoc organisatie voor de landbouw op consultatieve basis. Zolang een duidelijke beslissing terzake niet is gevallen, zou Nederland derhalve nog aan het werk van de Landbouwconferentie kunnen blijven deelnemen. Het voordeel van deze houding zou hierin zijn gelegen, dat men van Nederlandse zijde druk zou kunnen blijven uitoefenen op de Landbouwconferentie "verder te gaan" dan in O.E.E.C.-verband wordt nagestreefd; een landbouworganisatie zou immers haar bestaansrecht moeten kunnen aantonen.

Door een tweetal omstandigheden heeft zich de vraag opgedrongen of de Nederlandse houding niet opnieuw in overweging moet worden genomen - dus nog vóórdat officieel vaststaat of de Landbouwconferentie inderdaad "verder zal gaan" dan in O.E.E.C.-verband te verwachten is. Enerzijds wordt dit actueel door de krachten, die ten gunste van overheveling naar de O.E.E.C. werken, anderzijds door de twijfel die er rijst t.a.v. de reële betekenis die er gehecht mag worden aan het t.o.v. de O.E.E.C. "verder gaan" der Landbouwconferentie.

Ter beoordeling van dit laatste als grondslag voor de bepaling van een Nederlands standpunt is het noodzakelijk na te gaan waarop het apartheidsstreven van een aantal landen beruist. Allereerst zij dan opgemerkt dat dit streven niet bestaat bij landen als het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, Zweden en Ierland, terwijl landen als Noorwegen en Denemarken waarschijnlijk evenmin tot de apartheids-apostelen kunnen worden gerekend. Deze landen kunnen verder buiten beschouwing blijven, aangezien zij ook niets voor soevereinitsoverdracht voelen en dus niet vóór integratie zijn. Wel geporteerd voor apartheid zijn Frankrijk, Duitsland, Turkije, Italië, Griekenland, Spanje en waarschijnlijk ook België, zij het dat de motieven voor elk dier landen niet dezelfde zijn. Belangrijk is het daarbij na te gaan in hoeverre deze motieven een zekere integratie-mindedness inhouden:

- (1) Bij Frankrijk en Turkije denkt men in de eerste plaats aan een verzekeren van de afzet van tarwe (tabak, katoen) tegen hoge prijzen. Recente inlichtingen wijzen er bovendien op dat Frankrijk pogingen in het werk stelt op korte termijn tot een tarwe-overeenkomst te komen

Min Land, GS Arch A, het Eur Land, Comité Comité Internationale

 Levens en
 24.1 O.E.E.C.
 18/9/53

in nauw overleg met Duitsland en Turkije, nog voordat op andere terreinen iets tot stand is gebracht.

- (2) Soortgelijke overwegingen - het verkrijgen van preferentie en afzetfaciliteiten - gelden voor Oostenrijk (hout), Griekenland (tabak, zuidvruchten) en Spanje.
- (3) Bij landen als Duitsland en België speelt waarschijnlijk een belangrijke rol, dat men in een zuiver agrarische kring mogelijkheden tot bescherming ziet, die in O.E.E.C.-kader niet bereikbaar zijn, terwijl Italië in de O.E.E.C. geen kansen ziet tot verruiming van zijn groente- en fruitexport.
- (4) Voorts is het waarschijnlijk dat nog persoonlijke motieven een rol spelen ten gunste van de vestiging van een afzonderlijke landbouworganisatie.

Opgemerkt zij, dat het bovenvermelde niet alleen een duidelijke verklaring biedt voor het streven naar een beperkte productenlijst - het betrekkelijk geringe aantal exportproducten, waarvoor men faciliteiten tracht te verwerven -, doch ook voor de populariteit, welke het minimumprijsstelsel zich in het werk der productencommissies verwerft. Dit stelsel biedt immers de mogelijkheid om enerzijds de afzetfaciliteiten te verwerven zonder anderzijds noemenswaardige offers - wat prijsniveau en soevereiniteitsbeperking betreft - te moeten brengen in event. andere sectoren.

Het is duidelijk, dat de overwegingen op grond waarvan alle landen - met uitzondering van Nederland - aan de besprekingen deelnemen, niets met integratie te maken hebben. Dit vindt ten overvloede zijn bevestiging in de discussies der experts van het Comité Intérimaire over het evenbedoelde stelsel der minimumprijsregelingen. Duidelijk blijkt dat men terzake voor enige beperking van de nationale soevereiniteit weinig blijkt te voelen, dit althans naar een verwijderd stadium verschuift. Het maximum waartoe men waarschijnlijk bereid is, is het toepassen van richtlijnen om deze minimum-prijzen nationaal vast te stellen. Deze richtlijnen zullen, te oordelen naar de tenneur der besprekingen, neerkomen op het nationaal vaststellen van kostprijzen of van een bepaald inkomen voor marginale bedrijfstypen, welke grootheden dan verder buiten internationale discussie blijven. De conclusie die op dit punt kan worden getrokken is deze, dat in het geschetste agrarische milieu te Parijs de minimum-prijs-gedachte slechts een substituut vormt voor "oudere" vormen van bescherming (contingenten, tariëven), een substituut waarvan de ontwikkeling reeds jarenlang plaatsvindt en dat in werkelijkheid een doeltreffender bescherming kan bieden dan enige andere vorm van protectie.

Uitgaande van de veronderstelling dat de Landbouwconferentie zijn bestaansrecht als onafhankelijke organisatie naast de O.E.E.C. wil bewijzen moet het derhalve zeer waarschijnlijk worden geacht, dat dit zal geschieden in een vorm waarbij in wezen een multilateraal agrarisch protectionisme, georganiseerd in "eigen kring" en met talloze cheques en balances, wordt geïntroduceerd. Indien deze visie juist is wordt het de vraag of Nederland aan de apartheidspolitiek moet medewerken. Weliswaar zou er bij overheveling naar de O.E.E.C. niets positiefs gebeuren, anderzijds kan aldaar worden vermeden of afgeremd de kartellisatie in eigen kring, welke thans in het kader van de Landbouwconferentie dreigt.

Als reëel bezwaar tegen overheveling resteert de overweging, dat bij

het intreden van een gunstige conjunctuur voor de integratie der zes (E.G.) de Landbouw voorlopig niet meer aan bod komt. De kans is groot dat alsdan de mening heeft postgevat (of wordt gepropageerd), dat het resultaat der landbouwbesprekingen heeft aangetoond, dat deze sector pas in een laatste stadium aan de orde moet worden gesteld.

Tegen overheveling wordt nog wel een ander argument gebezigd, dat waarschijnlijk van veel minder betekenis is. Men wijst er bijv. op, dat bij de besprekingen inzake de verkeersintegratie - zij het uitsluitend in het technische vlak - belangrijke voorbereidende werkzaamheden worden verricht, welke de belofte inhouden voor het in dit vlak tot stand komen van Europese regelingen. In verband hiermede meent men wel, dat ook in de Landbouw getracht moet worden langs de uiteraard langzame en zeer moeizame weg, die door het landbouwtechnische terrein loopt, tot voorlopige resultaten te komen. Hier tegen kan worden aangevoerd, dat er belangrijke punten van verschil bestaan tussen Verkeer en Landbouw. De "successen", die bij de verkeersbesprekingen in het technische vlak worden geboekt houden ongetwijfeld direct verband met een in het bedrijfsleven gevoelde noodzaak. De aard van het Verkeer brengt dit mede, terwijl het hier, evenals bij Kolen en Staal, om weinige zeer grote bedrijven gaat, die bovendien - waar het voornamelijk Staatsbedrijven betreft - geen enkel reëel gevaar lopen bij enigerlei vorm van integratie. Deze in de verkeerssector door het bedrijfsleven gevoelde noodzaak en de afwezigheid van "integratie-vrees" t.a.v. het eigen voortbestaan zijn omstandigheden, die bij de Landbouw ten enemale ontbreken. In eigen kring georganiseerd protectionisme schijnt hier primair het doel te zijn, terwijl het ook voldoende bekend is dat in het zuiver landbouw-technische vlak en vooral terzake van de productie- en productiviteitsverhoging nationale richtlijnen worden gevolgd en men zeker niet denkt aan een betere internationale specialisatie. (Een grotere afhankelijkheid van het buitenland.)

Evenwel kan niet worden ontkend, dat laatstbedoeld zuiver landbouw-technisch terrein onder de geschetste omstandigheden wellicht het enige belangrijke aanknopingspunt biedt om het protectionisme aan te tasten. Dit raakt een tweede aspect van de verhouding Landbouwconferentie - O.E.E.C., dat waarschijnlijk in de naaste toekomst van groot belang kan worden, namelijk de activiteit juist op dit terrein van het European Productivity Agency van de O.E.E.C.

Deze activiteit betekent, dat een stuk problematiek en een stuk Europees werk, welke ongetwijfeld nauw betrokken kunnen worden bij de vorming van één agrarische markt, in handen wordt gelegd van een lichaam dat helaas niet tot taak heeft medegekregen zijn activiteit te koppelen aan de (landbouw)integratie. Deze koppeling ware te aantrekkelijker geweest, wanneer het E.P.A. over zeer belangrijke middelen zou hebben beschikt, die het mogelijk hadden gemaakt voorwaarden te verbinden aan de door dit lichaam te bieden financiële hulp ten gunste van het integratiestreven.

Nu dit is verzuimd ligt een ontwikkeling voor de hand, waarbij enerzijds in het raam van de Landbouwconferentie het accent geheel of voornamelijk komt te liggen bij de marktorganisatie, zonder dat in dit milieu middelen aanwezig zijn ter beteugeling van de protectionistische evolutie, anderzijds deze middelen - zij het slechts in beperkte en voor ons doel onvoldoende mate - ter beschikking staan aan een ander milieu, dat hiervan niet of slechts voor doeleinden op technisch terrein gebruik kan maken ter bevordering van de unificatie.

Uiteraard kan overwogen worden te trachten evenbedoelde koppeling als nog te bevorderen. In één der subgroepen van het Comité Intérimaire (groente en fruit) is deze "oplossing" reeds naar voren gekomen, nadat aanvankelijk, vooral van de zijde van België en Duitsland, fel verzet naar voren was gekomen jegens het afstand doen van de landbouw-technische zijde van het werk aan een suborgaan van de O.E.E.C.; een verzet waarin ook andere landen deelden. Het mag evenwel betwijfeld worden of deze koppeling inderdaad een oplossing biedt. Immers de motieven hiertoe zijn bij alle voorstanders in de "Pool Vert" uiteraard geheel andere dan de Nederlandse. Ook bij koppeling blijft de Nederlandse positie geïsoleerd, tenzij van buitenaf - de V.S. - steun zou worden verleend aan de Nederlandse motieven. Deze mogelijkheid lijkt thans niet meer verwezenlijkbaar. De koppeling zou verder betekenen, dat het werk van het E.P.A. voorlopig zou moeten worden uitgesteld, totdat belangrijke vorderingen op het stuk van de marktorganisatie zouden zijn voorbereid, welk uitstel moeilijk te verdedigen zou zijn.

Naar aanleiding van het bovenstaande kunnen de volgende gezichtspunten in overweging worden genomen.

- (1) Ten gunste van een continueren der Landbouwconferentie pleit nog slechts de overweging, dat indien na stopzetting of overheveling van de algemene integratie der zes weer een gunstiger conjunctuur zou aanhaken, de landbouw waarschijnlijk definitief in de achterhoede komt te zitten.
- (2) De waarde van deze overweging hangt in belangrijke mate af van de periode die waarschijnlijk moet worden overbrugd totdat er een gunstiger conjunctuur aanbreekt en de waarschijnlijkheid, dat gelijktijdig hiermede naast de politieke ook de economische integratie werkelijk serieus genomen zal worden. De ontwikkeling na Maart j.l. rechtvaardigt m.i. bij de landbouwbesprekingen geen langdurige afwachtende houding meer.
- (3) Stopzetting of overheveling zal thans op grote weerstand stuiten bij een aantal (Schuman)landen, die geporteerd blijken voor de apartheid. Van Nederlandse zijde kan evenwel op verschillende wijzen blijk worden gegeven van een toenemende neiging tot liquidatie der landbouwbesprekingen. De mogelijkheid hiermede concessies af te dwingen mag niet hoog worden aangeslagen; hoogstens kan het een zekere rem aan de protectionistische ontwikkeling opleggen gedurende de onder (2) bedoelde overbruggingsperiode. Voorts kan in de binnenkort aan het werk zijgende subgroep voor algemene problemen van Nederlandse zijde sterk worden aangedrongen op het bestuderen van de verhouding tussen landbouwproblematiek (c.q. de voorstellen tot marktorganisatie per sector) en de overige sectoren van het economische leven.
- (4) Een zekere coördinatie tussen het werk in de Pool Vert en dat van het E.P.A. verdient uiteraard alle aanbeveling, evenwel mag van een mogelijkheid tot een hechte koppeling thans weinig worden verwacht, terwijl deze voor de afremming van het protectionisme ook niet van belang kan zijn.